

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Επιμορφωτικό – υποστηρικτικό υλικό
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και
την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

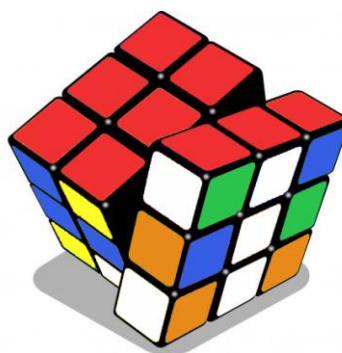

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΖΩ ΚΑΛΥΤΕΡΑ – ΕΥ ΖΗΝ

Δεξιότητες Ζωής στον θεματικό άξονα "Ζω καλύτερα – Ευ
Ζην" Γυμνασίου

Δρ. Τσεγγελίδου Ευθαλία

Δεξιότητες Ζωής

Δεξιότητες Ζωής στον θεματικό άξονα "Ζω καλύτερα – Ευ Ζην" Γυμνασίου

Βασικά στοιχεία των μεθόδων ανάπτυξης δεξιοτήτων ζωής

Αν θέλουμε τα μαθήματα που διδάσκουμε (οι εκπαιδευτικοί) να είναι πραγματικά επιτυχημένα, δηλαδή να επιτυγχάνουν τους στόχους της εκπαίδευσης, αλλά και να έχουμε την πεποίθηση ότι οι μαθητές μας θα μεταφέρουν τις πληροφορίες, τις γνώσεις, τις άμεσες πρακτικές στην πραγματική ζωή, θεωρώ ότι το εκπαιδευτικό σύστημα πρέπει να εστιάσει στην ανάπτυξη στάσεων, αξιών και δεξιοτήτων στους μαθητές, στην ανάπτυξη του ρόλου του εκπαιδευτικού ως συμβούλου που καθίσταται ικανός να καθοδηγήσει επαγγελματικά τον μαθητή, στην ανάπτυξη μιας διαδραστικής μεθοδολογίας διδασκαλίας-μάθησης.

Για τη μάθηση και τη δημιουργία δεξιοτήτων ζωής

Δεν έχει βρεθεί ακόμη καμία μέθοδος που να αναγνωρίζεται ως η καλύτερη μέθοδος μάθησης. Η διαδικασία της μάθησης θα μπορούσε να περιγραφεί και ως μια προσπάθεια να έρθει κανείς σε επαφή με τις δυνατότητές του- αυτό εκδηλώνεται με νέες γνώσεις, νέες δεξιότητες, νέες συμπεριφορές, νέες ικανότητες που συνδυάζονται με το όνομα επαγγελματισμός.

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος ανάπτυξης δεξιοτήτων θα πρέπει να δώσουμε ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο με τον οποίο αναπτύσσονται οι δεξιότητες.

Μπορούμε να πούμε ότι η ανάπτυξη δεξιοτήτων μάθησης και ζωής περιλαμβάνει μια διαδικασία με επίκεντρο τον εκπαιδευόμενο, προωθώντας και αξιοποιώντας τις εμπειρίες του εκπαιδευόμενου, συμπεριλαμβάνοντας στη διαδικασία το περιβάλλον και υιοθετώντας ένα δημιουργικό όραμα, προσαρμοσμένο στις ποικίλες απαιτήσεις εκείνων που αναπτύσσουν αυτές τις δεξιότητες.

Δημιουργικότητα και ανάπτυξη δεξιοτήτων ζωής

Στο πλαίσιο της ανάπτυξης δεξιοτήτων ζωής, δημιουργικότητα σημαίνει να βλέπει κανείς το ίδιο πράγμα με όλους τους άλλους, αλλά να σκέφτεται κάτι διαφορετικό, να αναλύει το συνηθισμένο και το οικείο και να δίνει πρωτότυπες και καινοτόμες απαντήσεις.

Οποιοσδήποτε συμμετέχει σε ένα πρόγραμμα δεξιοτήτων ζωής μπορεί και είναι επιθυμητό να είναι δημιουργικός.

Η δημιουργική φαντασία μπορεί να δώσει λύσεις σε προβλήματα που διαφορετικά θα έμεναν άλυτα. Συχνά βοηθά να μετατραπούν οι δύσκολες καταστάσεις σε διαχειρίσιμες (ανακαλύπτουμε ή αναπτύσσουμε τις απαραίτητες δεξιότητες) και δίνει ώθηση στη διαδικασία δημιουργίας σχεδίων για το μέλλον.

Αναδυόμενες ανάγκες και δεξιότητες ζωής

Ζούμε σε έναν κόσμο που αλλάζει συνεχώς από κάθε άποψη και αυτοί που επηρεάζονται περισσότερο από αυτές τις αλλαγές, οι οποίες μερικές φορές συμβαίνουν πολύ γρήγορα, είναι τα παιδιά. Προκειμένου να προσαρμοστεί στις πραγματικές συνθήκες, κάθε παιδί αναπτύσσει περισσότερο ή λιγότερο προσαρμοσμένους μηχανισμούς που επηρεάζουν τη ζωή του, μερικές φορές με τραγικά αποτελέσματα. Εμείς οι ενήλικες, που είμαστε υπεύθυνοι γι' αυτά, ταλαντευόμαστε ανάμεσα στο να βρούμε τις δικές μας λύσεις αντιμετώπισης και

στο να βρούμε απαντήσεις γι' αυτά τα παιδιά, απαντήσεις που μερικές φορές σημαίνουν αγνόηση της πραγματικότητας ή παραίτηση.

Η έννοια των αναδυόμενων αναγκών έχει εισέλθει πρόσφατα στη θεματολογία των αναγκών των νέων γενεών μαθητών. Έτσι, ορίζουμε τις αναδυόμενες ανάγκες των παιδιών και των νέων με μια ελαστική ετικέτα που περιλαμβάνει ένα συνδεδεμένο σύνολο προκλήσεων, ευκαιριών, γεγονότων, προβλημάτων και απειλών που σχετίζονται με τη

συνολική ανάπτυξη των παιδιών και των νέων. Αυτό το σύνολο καταστάσεων μπορεί να δημιουργήσει μια σειρά από αποτελέσματα με σημαντικό αντίκτυπο στη ζωή τους. Η ιδιαιτερότητα αυτών των αναγκών είναι ότι δεν έχουν ξαναεμφανιστεί σε προηγούμενες γενιές παιδιών και νέων, ή, αν έχουν εμφανιστεί, παρατηρείται αύξηση της συχνότητάς τους.

Είναι σημαντικό να έχουμε κατά νου ότι η έννοια της ανάγκης δεν περιορίζεται στη συνήθη έννοια, που είναι γνωστή μέχρι σήμερα και εξηγείται από το λεξικό, αλλά αναφέρεται σε ένα ολόκληρο σύμπλεγμα καταστάσεων και πλαισίων στα οποία ενδέχεται να βρεθούν τα παιδιά και οι νέοι, ένα σύμπλεγμα που επηρεάζει τη ζωή και την ανάπτυξή τους. Είναι «νέες» με την έννοια ότι δεν έχουν υπάρξει ποτέ πριν πουθενά αλλού στον κόσμο ή δεν είχαν γνωστά αποτελέσματα μέχρι τώρα.

Οι αναδυόμενες ανάγκες έχουν πολλαπλές και σύνθετες αιτίες, καθώς είναι αποτέλεσμα των διαφορετικών χαρακτηριστικών κοινωνίας της συγκεκριμένης στιγμής, από τεχνική, επιστημονική, κοινωνική, εκπαιδευτική άποψη, από την άποψη του συστήματος υγείας, του νομοθετικού συστήματος, του τρόπου αντίληψης των σχέσεων και της επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων. Τα αίτια των νέων αναδυόμενων αναγκών είναι διαφοροποιημένα και μπορούν να επεκταθούν από το τοπικό στο διεθνές επίπεδο, αποτελώντας συγκεκριμένο και ιδιαίτερο μέλημα για τους ειδικούς. Η υπερκινητικότητα και η πίεση για επιτυχία είναι δύο τάσεις στην ανάπτυξη των παιδιών σε ορισμένα μέρη του κόσμου που μπορούν να αναγνωριστούν ως νέες αναδυόμενες ανάγκες. Στη Γαλλία γίνεται λόγος για τα «καινούργια παιδιά», τα οποία αναγνωρίζονται όχι από τη βιολογική τους ηλικία αλλά από την ψυχική τους κατάσταση.

Είναι προφανές ότι η σύγχρονη κοινωνία συχνά αποτυγχάνει να παράσχει ένα ψυχολογικά ασφαλές πλαίσιο για τα παιδιά, και συνεπώς αυτά αισθάνονται σύγχυση. Τα παραδείγματα νέων αναδυόμενων αναγκών μπορούν να συνεχιστούν με καταστάσεις στον τομέα της υγείας (η παχυσαρκία έχει αυξηθεί μεταξύ των παιδιών, όχι μόνο των εφήβων και των ενηλίκων), στον τομέα της εκπαίδευσης (οι αρνητικές επιπτώσεις του εθισμού στο διαδίκτυο και στα ηλεκτρονικά παιχνίδια είναι ήδη εμφανείς σε πολλές χώρες του κόσμου), στον τομέα των διαπροσωπικών σχέσεων (οι εικονικές σχέσεις έχουν σταδιακά αντικαταστήσει την πραγματικότητα των άμεσων ανθρώπινων αλληλεπιδράσεων).

Για την πρόληψη των αρνητικών επιπτώσεων στην ανάπτυξη των παιδιών ή για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων της εμφάνισης μιας αναδυόμενης ανάγκης, η ανάπτυξη των δεξιοτήτων ζωής των παιδιών αποτελεί μια λύση. Για παράδειγμα, για την πρόληψη των συνεπειών της παχυσαρκίας, η ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως: η ικανότητα να έχουν υγιεινό τρόπο ζωής (ισορροπημένο πρόγραμμα, υγιεινή διατροφή κ.λπ.), η ικανότητα ενδο- και διαπροσωπικής γνώσης κ.λπ.

Ο κόσμος στον οποίο ζούμε αλλάζει. Η τεχνολογία εξελίσσεται ραγδαία, οι αξίες αλλάζουν, επαγγέλματα αναδύονται και εξαφανίζονται με εκπληκτική ταχύτητα. Τα δύο τελευταία χρόνια μας έδειξαν ότι μερικές φορές τα πράγματα μπορούν να σταματήσουν απότομα και ο μόνος τρόπος να συνεχίσουμε την επαγγελματική μας ζωή είναι να ανακαλύψουμε κάτι νέο και να προσαρμοστούμε το συντομότερο δυνατό, να δουλέψουμε σκληρά, να κάνουμε λάθη και να μάθουμε γρήγορα από αυτά για να έχουμε τελικά νέες επιτυχίες. Πώς μπορούμε να προετοιμάσουμε τα παιδιά σήμερα για τον κόσμο στον οποίο θα ζουν ως ενήλικες, όταν, ίσως, αυτό που εκτιμούμε σήμερα, αύριο θα ξεχαστεί ή ο τρόπος που κάνουμε τα πράγματα σήμερα θα είναι ξεπερασμένος ή ανεφάρμοστος;

Οι Δεξιότητες Ζωής του 21ου συνιστούν μέρος ενός ευρύτερου συνόλου της ψυχολογίας του ανθρώπου, και πιο συγκεκριμένα αποτελούν υποσύνολο της ψυχολογικής επάρκειας του. Η ψυχολογική επάρκεια είναι η ικανότητα του ατόμου να αντιμετωπίζει τις απαιτήσεις και τις αντιξοότητες της καθημερινής ζωής αποτελεσματικά (Gordon Training International, 1970)

Ιδιαίτερα οι δεξιότητες ζωής αφορούν τις προσωπικές και διαπροσωπικές, κοινωνικές και ψυχοκοινωνικές δεξιότητες που επιτρέπουν στους ανθρώπους να αλληλεπιδρούν μεταξύ

τους αλλά και να διαχειρίζονται τις δικές τους συναισθηματικές καταστάσεις, αποφάσεις και επιλογές έτσι ώστε να εξασφαλίζουν μια ενεργό ασφαλή και παραγωγική ζωή (Unicef, 2012).

Πώς θα μπορούσαμε να διδάξουμε τους μαθητές να αναγνωρίζουν ευκαιρίες, να θέτουν στόχους, να αναλαμβάνουν κινδύνους και ευθύνες; Πώς θα μπορούσαμε να αναπτύξουμε την ανθεκτικότητα και την κριτική σκέψη τους; Πώς θα τους εκπαιδεύσουμε να διαχειρίζονται τα οικονομικά τους θέματα και να επιλύουν προβλήματα που προκύπτουν στην πορεία της ζωής τους;

Απλές καθημερινές διαδικασίες εξαρτώνται από δεξιότητες οι οποίες επιτρέπουν στον άνθρωπο να αντιμετωπίζει τα προβλήματα της καθημερινής του ζωής όπως το να μπορεί κάποιος να στρώσει το κρεβάτι του, να χρησιμοποιήσει τα μέσα μαζικής

μεταφοράς, να μαγειρέψει ένα απλό γεύμα ή να χρησιμοποιήσει μία ηλεκτρονική συσκευή (Amato & Ochiltree, 1986). Οι προγενέστερες παραδοχές των δεξιοτήτων ζωής περιγράφουν αυτές τις δεξιότητες ως τις κύριες πηγές του ευ ζην καθώς καθορίζουν τις δράσεις του ατόμου σε ένα ευρύ πεδίο δραστηριοτήτων της κοινωνίας (Heckman & Corbin, 2016). Ερευνώντας τη βιβλιογραφία ανακαλύπτουμε ότι υπάρχουν χαρακτηριστικά τα οποία αναπτύσσονται από την παιδική ηλικία και συμβάλλουν μελλοντικά στην καθιέρωση ενός υγιούς ψυχολογικά και κοινωνικά τρόπου ζωής (Duerden, Witt, Fernandez, Bryant & Theriault, 2012).

Βιβλιογραφία

- Bloom, B. S. (1976). Human characteristics and school learning. McGraw-Hill.
- Cerghit, I., Radu, I.T. (1994). Didactica, Editura didactică și pedagogic. București. Ciofu, E., Ciofu, C. (1997). Esențialul în pediatrie. Editura Medicală Almatea.
- Elkind, D. (1998). Teenegers in crisis: All grown up and no place to go. Reading, MA: Perseus Books.
- Gardner, H. (1993). Multiple Intelligences: The theory in Practice. Perseus Books.
- Hart, L. (1983). Human Brain and Human Learning.
- Kovalik, Susan, Olsen, Karen (1994). The Model – Integrated Thematic Instruction. Books for Educators.
- Mișu, Silvia, Seuche, R., Șerbănescu, H. (2010). 100 de idei de educație nonformală. București.
- Perkins, D.F. (2001). Understanding Adolescence. The Tasks. The Pennsylvania State University.
- Piaget, J. (1953). The Origins of Intelligence in the Child. London: Routledge & Kegan Paul.
- Piaget, J. (1954). The Construction of Reality in the Child. New York: Basic Books.
- Piaget, J., Inhelder, B. (1969). The Psychology of the Child. New-York: Basic Books.
- Schaffer, H. R. (2007). Introducere în psihologia copilului. Editura ASCR. Cluj-Napoca.
- Sion, G. (2007). Psihologia vârstelor. Editura Fundației României de Mâine, Ediția a IV-a, București.
- Tripodi, T., Fellin, P., Epstein, I. (1986). Social Program Evaluation, Illinois:University of Michigan. F.E. Peacock Publishers.
- Turek, I. (2003). Klíčové kompetencie.
- UNICEF. (2012). Global Evaluation of Life Skills Education Programmes: Final Report. New York: UNICEF.
- UNICEF. (2017)a. Analytical Mapping of Life Skills and Citizenship Education in Middle East and North Africa. UNICEF MENA Regional Office.
- World Health Organization [WHO]. (1997). Life skills education in schools. WHO/MNH/PSF/93.7A.Rev.2. Geneva: WHO.

Διαδικτυακές πηγές

www.ted.com

www.portal-stat.admin.ch/deseco/index.htm
www.unesco.org/education/information/nfsunesco/doc/iscled_1997.htm
www.statbel.fgov.be/aes/classifications.pdf
www.extension.iastate.edu/4h/
www.stiri.org/library/files/metode_si_instrumente_in_dezvoltarea_abilitatilor_de_viata.pdf
www.fdsc.ro/library/files/descriere_proiect_prof21_-_final-3.pdf

www.sportsexcellence.gr/sports-in-society/
Gordon Training International (1970-2016). Learning a new skill , it is easier said than done .
Retrieved November 24,
www.gordontraining.com/free-workplace-articles/learning-a-new-skill-iseasier-said-than-done/
Casey Life Skills (2016). Casey Life Skills Assesment.